

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для районної (міської) олімпіади з української мови та літератури
10 клас

Українська література

I. Напишіть есе на тему «Сумління людське, виявляється, схоже на вулик, його теж можна розтривожити» (Олесь Гончар).

(12 балів)

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. Хто став прообразом баби Оришки з роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
2. Розгортання сюжету за принципом нагнітання родинно-побутових колізій є яскравою композиційною особливістю твору...
3. Розкрийте походження літературного псевдоніма І.Тобілевича
4. Яка авторська позиція у повісті «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького?
5. Назвіть мистецьке кредо І. Карпенка-Карого.

(5 балів)

III. Установіть відповідність між цитатною характеристикою та персонажем роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

(4 бали)

1 «...Бідна, некрасива дівчина, уже таки й літня, що жила... удвох зі старою матір'ю».	А Грицько Чупруненко
2 «Не багатого роду!» – казала проста свита, накинута наопашки. «Та чепурної вдачі», – одмовляла чиста, біла, на грудях вишивана сорочка...	Б Оришка
3 «Отой волоцюга, блудяга... покинув на Дону жінку з дітьми...»	В Мотря Жуківна
4. «Уже була стара-стара, як молоко біла, як сухар суха».	Г Чіпка Варениченко
	Д Остап Хрущ

Українська мова

I. Доведіть, що подані іменники є омонімами службової частини мови. Якої саме? Як називається такий спосіб творення слів? Складіть речення для підтвердження відповіді.

Коло, край, кінець, протягом.

(9 балів)

II. Подайте фонетичний запис слів.

Готуються, снишся, сниться, книжці, радіомовлення, борються, женеться, розкуйовджений, прийняття, чукотський.

(5 балів)

III. Запишіть правильно слова, знявши скісну риску.

Емоційно/образний, морально/стійкий, сіро/кам'яний, супер/зірка, блок/система, честь/честю, дарма/що, жовто/гарячий, сам/на/сам, жень/шень, іван/чай, кисло/молочний; лимонно/кислий; петрові/батоги (рослина).

(6 балів)

IV. Установіть відповідність між назвою лексичної одиниці й реченням, у якому її вжито.

1 Діалектизм	А Козацькі чайки було спущено на воду.
2 Архаїзм	Б Смарагди заблищали, як вовчі очі.
3 Історизм	В Перед очима стояв страдницький образ глави усікновенної.
4 Неологізм	Г Дівчина перев'язала голову червоною биндою.
	Д Криптовалюта може бути засобом обміну та об'єктом власності.

(4 бали)

Усього – 45 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для районної (міської) олімпіади з української мови та літератури
11 клас

Українська література

I. Напишіть есе на тему «Вчинки мудрих людей продиктовані розумом» (Цицерон).

(12 балів)

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. Яку присвяту має новела М. Хвильового «Я (Романтика)»? Чому?
2. За допомогою яких поетичних засобів виражена світоглядно-естетична концепція П.Тичини?
3. Хто залучив П. Тичину до шкільного хору, навчив нотної грамоти?
4. Кому належать слова: «За своїм світосприйманням Є.Плужник – трагічний оптиміст»?
5. Поясніть термін «двоколіїність літератури 20-30 років XX ст.».

(5 балів)

III. Установіть відповідність між сюжетними елементами та подіями роману

В.Підмогильного «Місто».

(4 бали)

Сюжетний елемент:	Подія:
1 експозиція	А самогубство Зоськи
2 зав'язка	Б оренда дорогої квартири
3 кульмінація	В опис нічного Києва
4 розв'язка	Г приїзд Степана до Києва
	Д поселення Степана в Гнідих

Українська мова

I. Доберіть до поданих іменників іншомовного походження прикметники. Запишіть їх, визначте рід: кольрабі, муліне, боа, зебу, турне, поні, рагу, івасі, ківі, Токіо.

(6 балів)

II. Утворіть словосполучення, поєднуючи подані дієслова з іменниками.

(9 балів)

Дієслова	Іменники
Відкривати; відчиняти; розгортати; виголошувати; оголошувати; проголошувати.	Книга, свобода слова, незалежність, рівність, вода, подяка, порядок денний, олімпіада, вікно, двері, вирок, зошит, нотатник, квартира, доповідь, рахунок, монолог, тост.

III. Від поданих слів утворіть присвійні прикметники чоловічого й жіночого роду. (5 балів)

Анатолій, Гаврило, Галина, Галя, Лукаш, Марія, Марійка, Марічка, Маруся, Матвій, Оля, свекор, свекруха, сестра, Тиміш, Федір.

IV. Установіть відповідність між типом речення і прикладом (розділові знаки пропущено):

1 складнопідрядне	А Біла стежка в далечі губилась, а мені у безтурботні дні назавжди, навіки полюбилися ніжні і замріяні пісні.
2 складносурядне	Б Надвечір хуга втихла, хмари на заході почервоніли, сніг стужавів і гостро заблищав, а повітря стало таким прозорим, що було далеко видно голі дерева понад шляхом...
3 складне	В У небі, чистім, сріблястім від сонця, уже пропливають бушляки, літають над нами степові чайки; чайок дуже багато, вони підлітають до нас зовсім близько...
4 складне з різними видами зв'язку	Г Це тільки степ їхній щовесни оновлюється, навіть після чорної бурі яскраво зацвітає дикими тюльпанами, розливається аж за обрій океаном краси.
	Д Коли б гора зневіри впала, коли б зажеврилась мета, моя б ще сурма золота весняним громом пролунала.

(4 бали)

Усього – 45 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для районної (міської) олімпіади з української мови та літератури
7 клас
Українська література

I. Напишіть твір-роздум на тему «Краща у світі мета – стати хорошою людиною» (Цицерон).

(12 балів)

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

(5 балів)

1. До якої групи лірико-побутових пісень належать козацькі та чумацькі пісні?
2. У чому полягає секрет розміру коломийкового вірша? Проілюструйте прикладом.
3. Який художній засіб яскраво виражений у рядках:
*Стоїть явір над водою, в воду похилився.
 На козака пригодонька – козак зажурився?*
4. Який твір Т. Шевченка відкриває перше видання «Кобзаря»?
5. Кому з персонажів вивченого художнього твору належать слова: «Життя лиш доти має вартість, – говорив він частенько, – доки чоловік може помагати іншим»?

III. Дайте визначення поняттям: пафос художнього твору, мотив у художньому творі.

(4 бали)

Українська мова

I. Допишіть прислів'я, користуючись довідкою, розкриваючи дужки. Поясніть написання частки **НЕ з дієсловами:**

1. І соловей (не)співає, коли він
2. У чужому оці порошинку бачить, а у своєму
3. На чужий труд
4. Слово – це меч, який
5. Мовчання ще нікому

Довідка:... дрючка (не)добачає; ...їсти (не)має; ...ласий (не)будь; ... (не)нашкодило; ...ніколи (не)іржавіє.

(6 балів)

II. Відредагуйте, якщо потрібно, подані словосполучення і запишіть.

Дотримати слово, опанувати професію, зазнати невдачу, зрадити принципам, називати по імені, відправити по пошті, заходи щодо поліпшення, сталося із-за недбальства, один раз в місяць, увести до складу.

(5 балів)

III. Утворіть від поданих слів прикметники за допомогою суфікса -ськ-

Ніцца, Калуга, Калуш, Одеса, Ла-Манш, Лейпциг.

(3 бали)

IV Виконайте тестові завдання.

4. З'ясуйте, яким членом речення є інфінітив у кожному випадку.

1 Вона зайшла поговорити про справи.	А означення
2 Настав час перевірити свої знання.	Б додаток
3 Оксана попросила зачинити вікно.	В обставина
4 Вчитися – ваше головне завдання.	Г підмет
5 Буду я навчатись мови золотої...	Д простий дієслівний присудок
	Е складений дієслівний присудок

(5 балів)

Усього – 40 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для районної (міської) олімпіади з української мови та літератури
8 клас

Українська література

I. Напишіть твір-роздум на тему «Нема там добра, де нема правди» (П. Куліш).

(12 балів)

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

(5 балів)

1. З яким природним явищем народ порівнює татар в історичній пісні «Ой Морозе, Морозенку»?
2. Назвіть ім'я та прізвище українського кобзаря, якого називають українським Гомером.
3. Назвіть відому вам пісню легендарної Марусі Чурай, побудовану у формі діалогу матері й сина.
4. Яку творчу тему Лесі Українки продовжує поема «Давня казка»?
5. Яка головна ідея пронизує пісню «За Сибіром сонце сходить»?

III. Установіть відповідність між цитатою та історичною піснею:

1	«Хоч, здається, не в кайданах, А все ж не на волі»	А	«Ой Морозе, Морозенку»
2	«Становили собі ляхи дубовії хати»	Б	«За Сибіром сонце сходить»
3	«Зібрав війська сорок тисяч в місті Жаботині»	В	«Чи не той то хміль»
4	«Ой з-за гори та з-за кручі буйне військо виступає»	Г	«Та, ой, як крикнув же козак Сірко»
		Д	«Максим козак Залізняк»

(4 бали)

Українська мова

I. Підкресліть присудки, визначте їх види.

1. Не зміліє в отецьких криницях вода (Б.Олійник).
2. Ми тільки почали розгадувати світ (Д.Павличко).
3. У нещасті друг стає братом (З Біблії).
4. Я вам готовий у щасті і в нещасті помагати (Лєся Українка).
5. Буде дощ плюскотіти. Буде вітер шуміти (Я. Шпорта).

(5 балів)

II. Утворіть від поданих слів збірні іменники, виділіть словотворчі засоби.

Козак, моряк, ткач, боягуз, парубок, птах, молодий, студент, дуб, біб.

(5 балів)

III. Перебудуйте двоскладні речення на безособові. Запишіть їх. Граматичну основу підкресліть.

(5 балів)

1. Ти ніде не знайдеш цієї книги.
2. Я хочу поїхати в Крим.
3. Ви не повинні спиратися на поручні.
4. Вогонь буде горіти до ранку.
5. Ти повинен зайнятися справою.

IV. Установіть відповідність між членом речення та прикладом (виділене слово):

1	підмет	А	Поїдемо <i>поговорити</i> з лісом, а вже тоді я можу і з людьми.
2	присудок	Б	Талант <i>малювати</i> має не кожна людина.
3	означення	В	<i>Поважати</i> людину – це ж ціла наука, наука душі.
4	додаток	Г	Батька попросили <i>оновити</i> старий сценарій.
		Д	По-справжньому починають <i>цінувати</i> життя після тридцяти.

(4 бали)

Усього – 45 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для районної (міської) олімпіади з української мови та літератури
9 клас

Українська література

I. Напишіть твір-роздум на тему «Пізнаєш істину – увійде тоді в кров твою сонце» (за афоризмами Г.Сковороди).

(12 балів)

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

(5 балів)

1. Які проблеми порушує у поемі «Енеїда» І. Котляревський?
2. Чому Остромирове Євангеліє має таку назву?
3. На які жанрово-тематичні групи поділяються балади?
4. Як називається архаїчна рукописна хрестоматія, що містить різні вислови та фрагменти з богословських творів?
5. Хто, на думку Святослава, може «...Волгу веслами розкрити, а Дін шоломами виляти»?

III. Установіть відповідність.

(4 бали)

<i>Художній засіб</i>	<i>Приклад</i>
1 порівняння	А Чому ліси чекають мене знову, на щит піднявши сонце і зорю.
2 епітет	(Л.Костенко)
3 метафора	Б Вона прийшла, завітчана і мила... (В. Симоненко)
4 алегорія	В Грає кобзар, виспіває, Аж лихо сміється (Т. Шевченко).
	Г Людина нібито не літає... А крила має... (Л. Костенко).
	Д Ця дівчина... Обличчя, як з ікон... (Л. Костенко).

Українська мова

I. Визначте смислові зв'язки між частинами складносурядного речення.

1. І серцю дано не бідніти, і думам не дано всихать (М. Стельмах).
2. Прилинув вітер, і в тісній хатині він про весняну волю заспівав (Леся Українка).
3. Задощило, і фільмування довелося припинити (О. Гончар).
4. Усе повертається, але роки йдуть без вороття (Крил. вислів).
5. Слово – срібло, а мовчання – золото (Нар. тв.).
6. То комиш упаде в око, то дим тріпоче в повітрі (М. Коцюбинський).
7. Чи то праця задавила молоду силу, чи то нудьга невсипуща його з ніг звалила (Т. Шевченко).

(7 балів)

II. Підберіть до іншомовних слів слова сучасної української мови: чемпіон, фініш, лідер, аналіз, афіша, дискусійний, раціональний, мемуари, сигнал, доза, протест, реставрація, конкурс, дистанція, еволюція, дисципліна.

(8 балів)

III. Запишіть подані слова, знявши риси.

Аби/хто; біло/сніжний; віч/на/віч; в/міру; в/наслідок; в/нічию; в/ногу; в/обріз; вогненно/червоний; врешті/решт, кінець/кінцем; всесвітньо/історичний; повік/віків, зроду/віку, радіо/фізичний; теле/і/радіо/передачі.

(5 балів)

IV. Установіть відповідність між реченнями з прямою мовою і схемами речень. Розділові знаки пропущено, тому написання великих літер у деяких реченнях не позначено.

(4 бали)

1. «П, – а, –п».	А. Яка краса вигукнула Докія і оце воно у воді росте
2. «П? –а: – П».	Б.Отоді це сталося пояснила мама коли почалася повінь
3. А : «П!»	В. А батько ще й додасть добре діло за людиною ніколи не забариться
4. «П! – а. – П?»	Г. Крейсер зайшов у затоку хтось гукає з кургану
	Д. А що як гирлига скипів Горпищенко і додав по-філософськи у наш час гирлига й ракета поруч стоять

Усього – 45 балів

